

UDK: 061.7:655.535.5(1-8): 711.413:681.324:629.11.018:368.036:681.3.064:
368.861.82:368.021.1:368.025.6

PRIKAZ INOSTRANOG ČLANKA

RAZVOJ SUPERSIGNALA

Ove godine očekuje se intenzivnije korišćenje moćnih 5G pametnih tehničkih uređaja, koji će u pouzdanosti, inovativnosti i brzini prenosa podataka prevazići 4G mrežu, te omogućiti brže preuzimanje i jednostavnije digitalne usluge. Iako je osiguravajuće pokriće na tom polju počelo da se primenjuje uz brojne zakrpe i uz ograničenu dostupnost, sve tehnologije pete generacije prilagodiće internet stvari njegovim korisnicima, te se očekuje da se i osiguravajuće kuće usredsrede na rizike i mogućnosti koje on nudi. Ukoliko 5G mreža zaista olakša i ubrza prikupljanje veće količine podataka, najviše će se promeniti oblast osiguranja motornih vozila. Brzina protoka, sve gušće povezivanje i međusobna komunikacija autonomnih automobila, kao i njihov „razgovor“ sa putnom infrastrukturom i pešacima, otvoriće brojne mogućnosti za prikupljanje podataka o stanju automobila, navikama vozača, težini i učestalosti nesrećnih slučajeva od samog automobila, sve to čak i unapred. Uz veću količinu raznovrsnih podataka, rizik bi se mogao bolje profilisati. U kompaniji „Alijanc“ veruju da će 5G mreža omogućiti prikupljanje podataka od vozača za vreme vožnje, a međusobna povezanost vozača može poboljšati bezbednost na putu. Ta tehnologija zapravo je revolucionarna u svom potencijalu da poveća bezbednost, smanji broj nesreća, te posledično smanji i visinu premija osiguranja. Vozila povezana preko 5G mreže mogu da dele podatke o stanju na putu i šalju upozorenja o opasnostima vozačima u blizini, u realnom vremenu. U suštini, ona omogućava vozačima da vide iza ugla, smanjujući verovatnoću nastupanja nesrećnog slučaja i pokretanja odštetnog zahteva. Štaviše, unapređena je ne samo vožnja, već i usluga prema klijentima, uz bolji kvalitet video-poziva i „help deskova“. Osiguravači mogu ponuditi uslugu rešavanja odštetnih zahteva preko video-poziva, što je već isprobano sa 4G, ali 5G omogućava bolji video-kvalitet i fotografije se mogu sačuvati za kasniju upotrebu. Sve to moglo bi dovesti do povlašćenih tarifa za osiguranike koji koriste napredne bezbednosne usluge. Dok god su podaci u upotrebljivoj formi, laki za rukovanje, te ako se adekvatno predstave osiguravačima, mogli bi pomoći da se upravlja rizikom i da se on smanji. Ključno pitanje koje pokreće 5G tehnologija, a koje naglašava direktor kompanije „Kamera Telematik“, jeste potencijalni izvor odgovornosti – da li je to proizvođač,

dobavljač telematskog softvera ili ugovarač osiguranja? Neki smatraju da bi se težište odgovornosti moglo prebaciti na proizvođača, jer bi automobilska nesreća bila posledica sistema koji je zakazao, što bi u krajnjoj liniji materalo proizvođače da osiguraju svoje vozne parkove, a ne da se pojedinačno osiguravaju od odgovornosti za upotrebu motornog vozila. Smatra se da će ta promena težišta sa automobilske odgovornosti na odgovornost za proizvode najviše uticati na osiguranje motornih vozila. Promena riziko-profila sa vozača na vozilo znači da će visina premija biti utvrđena u zavisnosti od stepena razvoja softvera ugrađenog u vozilo.

Mreža 5G omogućava osiguravačima da kontrolišu gubitke prilikom preuzimanja rizika i proaktivnu ulogu u sprečavanju nezgoda i ublažavanju njihovih posledica. Telematski podaci koje prikupljaju senzori iz vozila prenosiće se preko 5G mreže s neznatnim vremenskim razmakom, što će osiguravačima omogućiti da podatke analiziraju i aktivno utiču na ponašanje vozača. Štaviše, nije reč samo o automobilima, već i o našim domovima i poslovanju. Kompanija „Aksa“ već koristi video-linkove putem kojih oštećenik može da prikaže štetu obrađivačima, na primer štetu od izlivanja vode. U toj kompaniji tvrde kako time umnogome olakšavaju život osiguranicima i ubrzavaju isplatu. Pojedini osiguravači već nagrađuju svoje osiguranike popustom na premiju ukoliko se odluče za pametne kućne tehnologije i omoguće osiguravačima pristup podacima sa senzora.

Zbog sve većih očekivanja i zahteva prema pružaocima zdravstvenih usluga, mreža pete generacije postala je katalizator za pružanje telezdravstvenih usluga, a sektor zdravstva i socijalne zaštite u Ujedinjenom Kraljevstvu već počinje da se oslanja na te tehnologije kako bi se dugotrajne bolesti mogle voditi u kućnim uslovima, uz video-linkove kojima se pacijentima pokazuje kako da bezbedno primene terapiju. Koriste se i senzori koji beleže padove u kući i digitalni aparati protiv samoće, koji spajaju ljude u međusobnom razgovoru pritiskom na dugme. Kod akutnih zdravstvenih stanja u bolničkim uslovima, mašinski uređaji koji se zasnivaju na 5G tehnologiji uvode revolucionarne promene u hirurgiji vođenoj udaljenom robotikom. Sve te aplikacije oslanjaju se na izdržljivost, brzinu i veći prenos podataka preko 5G mreže, kako bi pacijentima pružili neometanu uslugu.

Uprkos brojnim koristima, pomenute inovacije ponekad bude osećaj da vas posmatra Veliki brat. Na koji način 5G može uticati na privatnost i podatke o ličnosti? Brzina i dostupnost prenosa podataka mogu biti problem kada je reč o očuvanju privatnosti. Pomenuta tehnologija podržava velik broj povezanih uređaja istovremeno, sve više u upotrebi u svakom aspektu naših života, a količina podataka koja se njima prikupi i analizira (aplikacija za igre, kupovinu i vožnju do kućnih uređaja) radi personalizovanja ponude prema klijentima dovodi do razvoja nove vrste osetljivih i poverljivih podataka. Zamislite samo profil pojedinca koji bi nastao od podataka o njegovim navikama u kupovini, oblačenju, pranju veša, spavanju – sve prikupljeno iz kućnih uređaja.

Što se tiče rizika, sa većim brojem povezanih uređaja raste i domino-efekat. Međutim, kao i kod 4G mreže, da bi odštetni zahtev mogao biti razmatran, potrebno je da postoji nemar kod ugovarača osiguranja. Predviđa se da će 5G mreža, ali i sve veća upotreba elektronskih uređaja dovesti do veće izloženosti elektromagnetnim poljima. Ipak, da bi se utvrdila odgovornost za proizvode, biće neophodno utvrditi i uzročno-posledičnu vezu između eventualnog negativnog uticaja na zdravlje i izloženosti/upotrebe određenih uređaja. Ta uzročno-posledična veza bila bi složena, jer izloženost može biti posledica akumuliranog korišćenja većeg broja elektronskih i pametnih uređaja u kući, na radnom mestu, u autonomnim vozilima i iz samog okruženja. Osiguravači mogu da upravljaju tim rizikom koristeći analitiku predviđanja i modele rizika zajedno sa strategijama anderajtinga za upravljanje akumulacijom rizika. Posledice 5G tehnologije mogle bi se osetiti i kod osiguranja od katastrofalnih rizika, gde bi osiguravačima bilo omogućeno da reše štete automatski kada se pređe prag na parametrima za zagađenje životne sredine. Na primer, senzor koji kontroliše vlažnost zemlje na nekom gazdinstvu može da detektuje situaciju sličnu suši, koja bi u bliskoj budućnosti dovela do opadanja prinosa, te da omogući poljoprivredniku da mu se unapred isplati predviđeni iznos na ime naknade štete.

Dr Robin Kijera, influencer na polju tehnologije osiguranja, tvrdi da je osiguravajuća delatnost prespavala pojavu kompjutera, interneta, društvenih medija i mobilnog interneta, te da će većina osiguravajućih društava najverovatnije prespavati i 5G revoluciju. Međutim, postoji nekoliko novih igrača na tržištu, kao što su *insuretech*, *tech* kompanije, reosiguravači i brzi direktni osiguravači kojima se individualne organizacije mogu okrenuti za dobijanje mnogih novih povoljnosti. U međuvremenu, u u kući „Svis re“ ističu moguće kibernetičke probleme zbog većeg 5G protoka, koji omogućava brži izvoz podataka. Veća je i izloženost sa stanovišta privatnosti, te se nadaju da će zakonodavci uvesti striktno bezbednosne protokole, ali se ujedno i boje da bi ta bitka mogla biti unapred izgubljena.

Izvor

- 5G Ready – Super Signal Surge, Veronica Cowan, *Insurance Post*, February 2020, str. 38–41

Prikaz priredila: **Bojana N. Papović, dipl. filolog**